tíðindablaðið
sosialurin
Nr. 19 fríggjadagur 27. januar 1995 69. árgangur Krónur 7,00

35 fólk flutt úr Føroyum higartil í ár

Talan er um fólk í besta aldri, ið fara av landinum við familju

síða 24

JÁKUP SVERRE JOENSEN, fyrrverandi leiðari á Fiskirannsóknarstovuni:

Fiskastovnarnir ongantíð verið so illa fyri

Hvussu veiðan undir Føroyum verður avmarkað, er ein politiskur spurningur, men Jákup Sverre Joensen sigur, at avmarking av onkrum slag má til

síða 3

ENDILIGA HITTAST LØGMAÐUR OG DOUGLAS HURD

síðurnar 20 & 21

Ætlaði fundurin millum løgmann Edmund Joensen og bretska uttanríkisráðharran Douglas Hurd í november mánaði varð avlýstur, men nú er nýggjur fundur avtalaður mikudagin 8. februar. Á fundinum, sum verður í Keypmannahavn, skulu teir báðir tosa um marknatrætuna millum Føroyar/Danmark og Bretland

FÓTBÓLTSKAPPINGIN BROYTAST

FSF *aðalfundurin*

Ítróttur á síðunum 17, 18 & 19

Leita nú eftir avloysara

síða 5

LANDSFUNDURIN '95 verður á SKÁLA 31. mars og 1. apríl

Føroya Javnaðarflokkur

FORREST GUMP ÁRSINS FILMUR SÝNDUR FYRSTU FERÐ Í KVØLD **HAVNAR BIO**

Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharri við bretar:

Danir stuðla føroyingum fult og heilt

Poul Nyrup Rasmussen

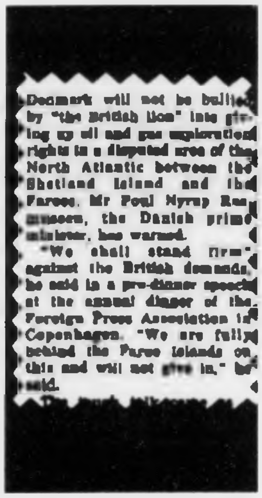

Denmark will not be bullied by "the British lion" into giving up oil and gas exploration rights in a disputed area of the North Atlantic between the Shetland Island and the Faroes, Mr Poul Nyrup Rasmussen, the Danish prime minister, has warned.

"We shall stand firm" against the British demands, he said in a pre-dinner speech at the annual dinner of the Foreign Press Association in Copenhagen. "We are fully behind the Faroe Islands on this and will not give in," he said.

Danmark fer ikki at bakka fyri bretsku levvini og geva frá sær rættin til olju og gasskanningar í einum umstriddum øki millum Hetland og Føroyar

Hetta segði danski forsætisráðharrin, Poul Nyrup Rasmussen við útlendskar tíðindamenn undir tí árliga døgurðanum í útlendsku pressufelagnum í Keypmannahavn nú um dagarnar.

-Vit fara standa við okkara móti bretsku krøvunum, og vit standa fult og heilt aftan fyri Føroyar í hesum máli og fara ikki at geva okkum.

Bretsk bløð hava longu havt úttalilsini hjá Nyrup og eitt teirra Financial Time ger rættuliga nógv burtur úr.

Nyrup úttalar seg til blaðið, at hann heldur, at tað er stórur møguleiki fyri, at marknatrætan fer at verða avgjørd í rættinum í Haag.

Sambært blaðnum kemur úttalilsi hjá Nyrup rættuliga óvart á diplomatar, sum eru við í samráðingunum.

Ein teirra, Anthony [illegible]den, á bretsku sendistovuni í Keypmannahavn sigur, at framstig hava verið gjørd í samráðingunum og tað er ynski hjá bretsku stjórnini at koma til eina samráðingarloysn.

jan

Árni Olafsson, leiðari í marknasamráðingarnevndini:

Ríkið stendur saman í markna-spurninginum

Árni Olafsson

Marknatrætan er eitt ríkismál. Eg haldi tí, at tað er í fínasta lagi, at ovasti maður í ríkinum, næst eftir drotningina, minnir bretar á, hvussu hetta málið stendur. Tað átti heldur ikki at komið óvart á nakran, at ríkið her stendur saman sum ein maður

-Tað er einki forgjørt í tí, at tað verður arbeitt við einum máli, sum helst hevur so stóran politiskan áhuga, á fleiri niveaum - at politikararnir av og á eisini gera vart við, at hetta málið hevur teirra áhuga.

Hetta sigur Árni Olafson, formaður í nevndini, ið samráðist við bretar um markið.

Hann kennir seg harvið ikki settan til viks og heldur ikki, at úttalilsini hjá danska forsætisráðharranum, Poul Nyrup Rasmussen í marknamálinum skulu tulkast sum at samráðingarnevndin hevur ikki megnað sína uppgávu og at politikararnir harvið taka yvir.

-Visti formaðurin í samráðingarnevndini Árni Olafson av, at Nyrup fór at koma við hesum úttalilsi?

-Nei, tað gjørdi eg ikki.

-Kom tað óvæntað á teg?

-Sjálvandi kann alt, sum tú ikki veit av, koma óvænt að. Men sjálvandi kann ein tosa um, hvussu sensatiónelt hetta úttalilsi er. Tað átti ikki at komið óvart á nakran, at danski forsætisráðharrin nýtir eitt høvi, sum meira ella minni tilvildarliga kemur honum í hendi, til líka at gera vart við, at hann stendur 100% aftan fyri føroyingar í marknatrætuni. Og tað átti heldur ikki at komið óvart á nakran, at ríkið stendur saman sum ein maður.

Uffe á sinni

-Men kann hetta úttalilsi skiljast sum ein uppilegging ella broyting í samráðingartaktikkinum?

-Vit minnast øll, hvussu táverandi uttanríkisráðharrin Uffe Ellemann-Jensen í 1991 kom við síni egnu hersøgnu politisku meting av tí bretsku støðuni. Og júst hetta verður eisini nevnt í greinini í Finacial Times.

Árni Olafson sigur, at úttalilsi hjá Nyrup skal tulkast sum eitt slag av signalgeving frá hægsta politiska stóði, at ein politiskt er ónøgdur við ta linju, sum Bretland hevur havt í hesum máli.

-Er hetta úttalilsi so í tráð við tykkara samráðingartaktikk og upplegg?

-Ja tað vil eg siga. Men tað er greitt, at forsætisráðharrin fer ikki í smálutir. Tað skal nevndin taka sær av. Her er meira talan um yvirornaðu linjurnar.

Ríkismál

Árni Oalson upplýsir annars, at marknaspurningurin er eitt ríkismál. Sjálvur situr hann sum leiðari av eini ríkisdelegation. Í hesum serstaka førinum er tað so hent, at ríkismyndugleikarnir hava boðið landsstýrinum at standa fyri hesum samráðingum.

Men samráðingarnevndin má neyðturviliga samráðast vegna alt ríkið. Eg haldi tí eisini, at tað er í fínasta lagi, at ovasti maður í ríkinum, næst eftir drotningini, líka minnir á, at soleiðis eru viðurskiftini í hesum málinum.

-Men heldur tú danir hava víst hesum spurningi uppafturstørri ans, um teir ikki høvdu latið okkum rættin til undirgrundina?

-Hatta má vera tykkara giting, sum eg ikki kann hava nakra viðmerking til.

AP Møller

-Nú situr tú bæði í nevndini, ið samráðist um markið og í oljuráðleggingarnevndini, ið skal ráðgeva landsstýrinum í oljumálunum. Hvat hevur tú at siga til tíðindini í útvarpinum um at hægsti maður í AP Møller, Jess Søderberg skal hava verið her á vitjan?

-Tað havi eg als onga viðmerking til. Eg kann bert siga, at eg eri ikki serliga uppitikin av "conspirationsteoriunum".

-Hevur tú sum limur í oljuráðleggingarnevndini havt nakað samband við fólk frá AP Møller?

-Nei.

-Men tú ein so hugsar um, hvussu stillisliga AP Møller fólk fara fram, kann tað so ikki hugsast, at umboð fyri fyritøkuna hava verið beinleiðis hjá løgmanni - uttan um oljufyrisiting og oljuráðleggingarnevnd?

-Tað er møguligt, at okkurt oljufelag kundi funnið uppá at gjørt tað. Men linjan í landsstýrinum er heilt greið. Um oljufeløg vilja tosa um konsensiónsviðurskifti, so verða tey víst til oljufyrisitingina. Tí gangi eg út frá, at landsstýrið hevur ikki uttan um oljufyrisitingina havt nakra samtalu um oljukonsessión. Tað hevði ikki verið samberiligt við tær instruktiónir, sum landsstýrið sjálvt hevur lagt fyri málsgongdina.

Árni Olafson vísir á, at

[illegible]

Tað var við stórum áhuga, at tey umleið 300 umboðini á oljuráðstevnuni í Aberdeen herfyri lýddu á upplýsandi, avgjørda og eisini í stundum stuttliga fyrilesturin hjá Árna Olafsyni. Hvør veit, hann kann hava ávirkað bretsku meiningina til føroysku [illegible]. Mynd: jan

Vegamót í marknatrætuni:

Løgmaður skal hitta Douglas Hurd

Ætlanin at hava fund millum bretska uttanríkisráðharran Douglas Hurd og Edmund Joensen, løgmann í Keypmannahavn í november varð av ongum. Men nú røkist okkurt fyri, at hesin fundurin kortini verður 8. februar

Kortið vísir okkum part av krøvunum hjá føroyingum, bretum og írum til umstríddu økini

Keldu DGU

Tað mundi koma óvart á flest allar føroyingar, tá tíðindi bórust í fjør um, at løgmaður skuldi hitta sjálvan bretska uttanríkisráðharran í Keypmannahavn. Evnið á fundinum skuldi vera marknaðsemjan millum Føroyar/Danmark og Bretland.

Fundurin tá varð kortini av ongum, tí Hurd bráddliga hevði onnur meira týðandi mál at takast við.

Men avgerð varð ikki tikin um at avlýsa vitjanina í Danmark. Nú verður hon so. Spurningurin er so, um fundur verður millum Hurd og løgmann.

Sosialurin hevur spurt løgmann. Hann hevur bert hetta svar: "Onga viðmerking".

Sosialurin hevur annars fingið váttað frá bretsku sendistovuni í Keypmannahavn, at Douglas Hurd kemur til Danmarkar fyrst í februar mánað.

Vit fáa ikki váttað, um fundur verður millum løgmann og hann, men Sosialurin veit frá øðrum keldum, at fundur verður millum teir báðar, sum áður fráboðað.

Her er talan um ein ikki almennan fund. Men tað verður so marknatrætan, sum verður á skránni henda fundin.

Tvær vikur seinni, tann 21. februar verða aftur samráðingar millum tær báðar nevndirnar.

Á seinasta fundinum kom føroysika nevndin við einum nýggjum útspæli. Tað er hetta útspæl, sum bretar nú hava umrøtt, og tað kann hugsast, at Edmund Joensen og Douglas Hurd fara at tosa um gongdina í samráðingunum og útlitini fyri eini loysn, hóast teir ikki faraút í smálutir.

Møguliga verður fundurin teirra millum eitt vegamót í royndunum at fáa eina loysn á tí longu marknatrætuni millum londini.

jan

[illegible]

hertyn vóru umboð fyri tað almenna danska oljufelagið DONG í Føroyum. Tá høvdu umboðini sjálvandi høvi at hitta landsstýrið men høvuðsdenturin varð lagdur á samskiftu við oljufyrisitingina og oljuráðleggingarnevnd.

-Eg taki tí sum givið, at einki umboð fyri Mærsk hevur verið í Føroyum og havt samráðingar við landsstýrið.

Hurd og Edmund

Vit hava eisini spurt Árna Olafson, hvat hann veit um komandi fundin millum Edmund Joensen, løgmann og bretska uttanríkisráðharran, Douglas Hurd.

-Tað var upp á tal, at teir skuldu hittast í november. Men tað varð útsett. Tað einasta eg kann vátta er, at ætlanin, at Hurd skuldi fara til Danmarkar, hevur ikki verið slept. Verður vitjanin til nakað so má ein ganga út frá, at tað gamla programmpunktið um at hitta løgmann er við við

Árni Olafson sigur annars, at fundurin millum føroyingar og bretar um markið nú er ásettur til at vera 21. februar

Í samrøðu við Sosialin fyri stuttum segði Árni Olafson, at ein avklária má fáast í málinum í hesum árinum

Vit u sipaði hann til eina samráðingarloysn ella eina avgerð um at fara til dómstólin í Haag.

jan

Gitingar í Útvarpi Føroya:

Hægsti maður hjá AP Møller í Føroyum

Jess Søderberg, sum er hægsti stjóri í risastóru AP Møllerkonsernini skal hava verið á loyndarfullari vitjan í Føroyum fyri at tosa um olju og gass visti útvarpið at siga frá ónavngivnum keldum mikukvøldið. Sosialurin hevur ikki fingið hetta váttað

Mikudagin vistu útvarpið at siga frá, at ovasti stjórin í risastóru AP Møller fyritøkuni, Jess Søderberg skal hava verið í Føroyum undir sera loyniligum umstøðum

Frá keldum vistu útvarpið at siga, at Jess Søderberg helst var her í ørindum, sum hava við eina komandi olju og gassvinnu við Føroyar at gera.

Sosialurin hevur roynt at fáa hesi tíðindi váttað, men tað gongst sera stirðið. Løgmaður var ikki at hitta, men skrivari løgmans veit einki um nakran Søderberg, sum skal hava vitjað har. Hon leggur annars aftrat, at løgmaður ynskir ikki at upplýsa nøvnini á øllum teimum fólkum, sum koma á fund við hann í Tinganesi.

Sosialurin hevur eisini spurt seg fyri á FlogfelagFøroya. Lars Larsen, stjóri sigur, at hann kann ikki upplýsa, hvørji fólk eru við flogførunum, men hann veit so einki um, at nakar Søderberg skal hava verið í Føroyum.

Í samrøðu í aðrari grein í blaðnum sigur Árni Olafson, limur í oljuráðleggingarnevndini, at hann einki kennir til, at stjórin í AP Møller konserninini skal hava verið í Føroyum fyri at tosa um olju og gass.

jan

Jess Søderberg her saman við Mærsk Mc Kinney Møller